

HELBESTÂN XANÎ

HELBEST - XEZEL - QESÎDE

Ehmedê Xanî

Komînêr
Nûpebela

zanîngeh

HELBESTÊN XANÎ

HELBEST - XEZEL - QESÎDE

Ehmedê Xanî

Komînêr
Nûpebela

ENQERA 2014
zarîngeh

Zanîngeh : 26
Kurdî : 13
Lekolîn : 05

HELBESTÊN XANÎ
HELBEST - XEZEL - QESÎDE
Ehmedê Xanî
Kominêr Nûpêbela

Editor

Ridwan Xelîl

Berg û Rûpelsazî

Ridwan Xelîl

Redaktor

Dilazad ART

Şewirmend

Cuneyt Ewrereş

Pisporê Zanistî

Gulîstan Azad

Bo Na Pêwendî, Pêşniyar,
Rexne û alîkirinên We:

Dilazad ART

0 505 235 53 24

dilazadart@gmail.com

dilazad.wordpress.com

Ridwan Xelîl

0 505 638 61 33

ridwanxelil@gmail.com

ridwanxelil.wordpress.com

Zanîngeh

zanîngeh.net

zanîngeh@hotmail.com

Navnîşana Dabarkirina Pirtûkê

<http://www.zanîngeh.net>

Çapa Yekem
zanîngeh
ENQERA, 2014

Hamû mafên pirtûkê ji aliyê nivîskar û weşanxaneyê ve hatine parastin.
Bêdestura nivîskar an weşanxaneyê bi tu awayî hemû pirtûk kopînabe,
belavnabe û hwd.

Bi awayê ku çavkanî were nivîsandin hûn dikarin jiberbigirin.

JİYANNAMEYA NÛPELDAYÊ

Li navçêya Hazoya Batmanê hatiye dinyaye.

Di sala 2003an de li Enqera Zanîngeha Gazîyê de beşa Mamostetîya Modayê qedandîya.

Di sala 2014an de mastira Zimanê Kurdî li Zanîngeha Mardîn Artuklûyê qedand.

Di Weşanên Zanîngehê de li ser zimanên Tirkî û zimanê Kurdî wek redaktor kar dike.

Ji bilî kare weşangerîye li ser sînemayê jî dixebite. Senaryoya dokumantera Bûkên Sûrî bi Dilazad ART re nivîsandiye.

Di çend filmên ku Zanîngeh Akademî kişandine de jî wek şêwirmenda cil û bergan û şêwirmenda muzîkê wazîfe sitandiye.

Ev yekemîn pirtûka nivîskar e.

HELBESTÊN DI PIRTÛKÊ DE

JIYANNAMEYA NÛPELDA.....	6
Pêşgotin	7
Zahidê xelwetnişîn, pabestê kirdarê xwe ye	11
Ey ayîne, dil bi cemala te mucella	12
Mîrê meclis nekenit mutrubê goya çi bikit.....	13
He dinalim şev û rojan, meger Eyyub im ez.....	14
Ey dil! Ger te divêtin bibî daim mesrûr	15
Ey dil eger bi neqde can,cinsê giranbuhayê zulf	18
Ey derîxa mame تنها ez ji şemsê xawerê	20
Ey wahidê penahan ku ji zatê te ne peyda.....	22
Ji le'lê di yarê emin mey vexwara	23
Mi dî neqşek ji neqşê neqşibendan	24
Seydê çingala serê zulfa şeha şehbaz im ez.....	25
Ez çûme derê meykedeê sibheyek zû	26
Dilo carek xwe hişyar ke	28

Fate umrî fî hewake ya hebîbî kulle hal	31
Ez çûme baxê sorgulan	32
Neqqaşê ezel roja serlewheê rengîn da	36
Min dî şeva cum'eê esmerek, ez bûm xulam	39
Bi zerzeng û hezar îşwe û meş hat.....	41
Dîsan dilê şeyda ji nû bê îxtiyarî perwaz kir	42
Hêdî li îbrîşim bide ey mutrubê demsaz	43
Îro li textê dîlberê ya Reb çi şêrîn esmer e.....	44
Ey dilê qelb nahejî yek ser mû ji tayê zulf.....	47
Durdane ji dev da me dibarin dem û satan	48
Kanî Mehemed Beg gelo kan padîşahê Serhedan	52
Îşweyek da me seherê periya horî sirîşt	58
Ji derdê îşqê bedhal imeceb ber bûye min narek.....	59
Dilara mane meczûbek heye sirra te jê xalî.....	61
Şîweê îşwe û nazêd ku dildar dîkin.....	64
Ey gulên perwerdeê gulzarê terawet	66

Pêşgotin

Ehmedê Xanî, di diroka Kurdistanê de zanayekî bêhempaye, bi xwe dîroke. Îro bi milyonan Kurd bi saya serê wî û yê wek wî serbilind in, serfiraz in û li hember netewên din xwedî gotin û xwedî ferman in. Ji bo ku di nav kurdan de Xanî gelekî tê naskirin di vir de em tene li ser helbestên wî rawestîyane. Ji xwe her kesê ku bi edebiyata kurdî re tekîldar be, bêhemdê xwe bê jî ji Xanî haydar e. Xanî bi Mem û Zîna xwe mohra xwe li ser edebiyata kurdî û li ser edebiyata cîhanê xistiye.

Di vê xebatê de armanc ne lêkolîneke zanistîye, bêhtir bi armanca ku ev helbest ji ber windabûne rizgarbibin hatine komkirin û weşandin. Wek tê zanîn ku helbestên Xanî wek dîwan tu carî nehatine berhevkirin. Ev helbestên di destên me de piştî Xanî bi gelek salan ji nû ve hatine dîtin û komkirin. Çêdibe ku hin ji van helbestan ne yê Xanî jî bin. Lê ji bo ku pelgeyên nivîskî di destên me de nîn in û heta dijberîya xwedîtiya van helbestan werê diyarkirin, em van helbestan wek ê Xanî dihesibenin. Ev helbest ji destnivîsên zanayên medreseyan ê ku di hin berhemên xwe de li ser navê Xanî nivîsandine pêkhatîye. Heta ji destê me hat me çewtîyên wan rastkirin. Hevîdarim ev xebat ji ehlê himmetê re bibê sedema rojên xweş û azad.

Çêdibê ku hin helbestên ji van helbestan ne yê Xanî bin jî, lê dîsa jî ji bo ji kaniya kurdî derketine hejayê ku werin parastin û xwendin.

Lê li gora zanîna îro me ev helbest li ser navê Xanî danîne. Ku we rastîyan van dît hûn dikarin ji me re bişyên. Emê di heman demê de serrast bikin.

Em wek Weşanên Zanîngeh kefxweşin ku bi berhemeke bi vî rege derketine pêşberî xwendevanê xwe.

Ridwan Xelîl
Zanîngeh Media

‘EZ v  xebat  diyar ;
Mamost  Dibazad ART,
Azra Z lal,
Zehra Dib  a,
N b har Rana
dikim.

‘Vî zemanî her kesek mî‘marê dîwarê xwe ye’

Ehmedê Xanî

Zahidê xelwetnişîn, pabestê kirdarê xwe ye

Zahidê xelwetnişîn, pabestê kirdarê xwe ye
Tacirê rihletguzîn derbendê dînarê xwe ye
Aşiqê dîlberhebîn, dildayê dildarê xwe ye
Vî zemanî, her kesek bê şubhe xemxwarê xwe ye

Bê `emel tu j'kes meke hêvî `eta û hîmmetê
Bê xerez nakêşitin qet kes ji kes zehmetê
Kes nehin hilgirit barê te bê ucretê
Gerçî Îsa bit ku wî fikra kir û barê xwe ye

Hoşiyar bî da nekî umrê xwe bêhasil, telef
Lew ku nakit fayîde mal û genc û ewlad xelef
Maceraya Xidir dîwarê yetîmî bû selef
Vî zemanî her kesek mî'marê dîwarê xwe ye

Ca nezer ke îbretê pêla ku waqî' bit suwaş
Ger nebîtin îltîfat û mewc û debr û meaş
Cindiyê rimbazê faris naditin canî belaş
Saeta serbazî hêvî ji serdarê xwe ye

Xaniya, zayî' meke weqtê xwe ey nadan, `ebes
Bêteleb nabî ji weslê behremend, ey bulhewes
Sani'ê mutleq ku nîne îhtîyacek wî bi kes
Lutf û îhsana wî jî derheq telebkarê xwe ye

Ey ayîne, dil bi cemala te mucella

Ey ayîne, dil bi cemala te mucella
Wey sed sefhe bi yek zerre ji nûra te mutella

Însan te ji bo alemê kubra kire nusxe
Lew medfiyekê jê tu dikî `erşê mu`ella

Wehdet bi heseb kusretê e`yan-i muzahir
Her sû di sifetan diketin keşif û tecella

Lew muxtelif`l-qewl û `emel bûne xelaîq
Kafir ji senem bûne bi navê te tesella

Sirra xwe nihanî te ku da Ahmedê Xanî
Ez xeyrê berî şud be to awerd tewella

Mîrê meclis nekenit mutrubê goya çî bikit

Mîrê meclis nekenit mutrubê goya çî bikit
Xunçe xendan nebitin, bilbilê şeyda çî bikit

Bîneka husnê butan lazim e sahib nezer
Kesê bîna ku nebit dîlberî zîba çî bikit

Kerem naçite tîpa edûwan merdê şecî'
Tîxê ahêxte bê destê twana çî bikit

Talibê ilm û kemalê nebitin qabilê feyz
Hîkmet û terbiyeta alimê dana çî bikit

Teb'ê Xanî sedefa gewherê `irfan e welî
Metinxwanek nebitin sahibê me'na çî bikit

He dinalim şev û rojan, meger Eyyub im ez

He dinalim şev û rojan, meger Eyyub im ez
Hêstiran her vedimalim, meger Ye'qûb im ez

Bi kerem dest ji me birîn gul û werdan yek in
W'er bipêçîn bi cefayê xwene mektûb im ez

Hindekî xem heye dâim li min ew vêk dikevin
Ez nizanim ku bi çavê wan qewî mehbûb im ez

Xem telebkarê me yîn, em xwe telebkarê di yar
We tilsimê telebê talib û metlûb im ez

'Eceb îqbalî ji min nehe Xanî ku li bal
Padîşahê xem û derdan wihe merx'ûb im ez

Ey dil! Ger te divêtin bibî daim mesrûr

Ey dil! Ger te divêtin bibî daim mesrûr
Di terebxaneê dinya vexwe ava engûr

Pê nebe xeflet xewxayê cîhanê bidirrîn
Ji meqamê ku buhustê ji sedayê tenbûr

Zemzema zemzemiya rahê Huseynî ji Hîcaz
Vexûnit Ka'beê dil nabite Beytu'l-ma'mûr

Perdeê zulmetê îşxalê cîhanê biderîn
Ji nezergaha cemalê tu hîcabê bike dûr

Menzer dîdeê canê te munewwer nebîtin
Nexlê "ma zax'e" nekêşî tu ji xal û xeta hûr

Gunehan ger nebûwa lezzet û zewqek haşa
Fa'ilê asim nedibû tarik û taib mehcûr

Min guneh tê bi gunehan ku di nêv baxê cîhan
Semerê xoştir ev in bûn be heramî meşhûr

Hingî dewrê felekê saxirê me dûr diket
Meh û salan dikirit her we ji umrê me qusûr

Rabe ey saqîyê mehweş tu ji xema felekê
Bide min badeê le'lê tu ji cama fexfûr

Şêxê cam ez nefsê hemdem dil ket bi mirad
Li miradê dil murde dibîtin keşfê qubûr

Ye'nî ew xaneê gil nabite 'hail qet'a
Ne bi çeşmê dilê nazir ne bi rûyê menzûr

Şebê zulmanî îmkan dibit subhê numa
Afîtabê ehediyet ji feleq têtê zuhur

Işqebazî du terîq, çi heqîqet çi mecaz
Şem> ê can dê bisojîtin, çi bi nar û çi bi nûr

Ser û mal û dil û canê me fedayê te bîtin
Bike qelbê me tu saqî ji şeraba xwe tehûr

Da bikim kesbî meqamatê 'ulliwî derecat
Ya bikim keşfê keramat ji dara Mensûr

Zahida, ger te divêtin tu Xudayî nas bikî
Were ber sayeê şimşadê qedan qet meçe dûr

Bi zîyarî were qeydê şecerê Wadîyê Quds
Ger bizanî bibihey şîtê "enellah" ji Tûr

Ez lema şifteê walihê mehbûban im
Ku di nêv ayîneê cebhetê wan min dîye nûr

Her dema nedrikê xilxal binê her têne xurûş
Her dema turre ji ber tayê qeseb tête sudur

Ya ku kagul ji kinarê kulahê keç biderîn
Ya xetê misk-i bi rêşî kit ji kenarê kâfur

Kafirê 'îşq im eger ez nedimê îmanê
Ya bi mihrabê biruyan nebirim sejde ji dûr
Waiza guh bide min, da bebihêyî neqilê sehîh
Mishefa çehreê xûban e kitêba mistetûr

Deftera îşq neda destê te mue'llim ji ezel
Maneya ayeta husnê li te lew ma mestur

Bê tekelluf dixurim sondê bi Qur'ana şêrîn
Xaniya sûretê canan e bi min sûreê Nûr

Ey dil eger bi neqdê can, cinsê giranbuhayê zulf

Ey dil eger bi neqdê can, cinsê giranbuhayê zulf
Dê bikirrî bizan mecal, cewherê can fîdayê zulf

Xonçê teng hewsele dil ji rikan/regan bikir tebî
Subuhgehan ku sur diket xilxeê hewayê zulf

Meşq diket simkutuban rûyê nîgar û husnê xet
Bendeê hezar û tîfl dil hatine ber melayî zulf

Aşiqê bi ceger meger sebir ji can û dil diket
Manî' genc meqsed e heybeta ejdehayî zulf

Her serî mû bi sazekê, cilwe dikit bi nazekê
Aşiqê işqbazekê, bend diket belayê zulf

Rûm û Freng û Hindiyan, xal û nîşan û xemriyan
Xencer û şîr û tirkîyan, ceng e li ber lîwayê zulf

Tac û tumar û binperan, la'l û guhar û gewheran
Serxoş û dîn û ebteran, reqs e li ber humayê zulf

Law û ruwal û rîsipîyan, mîr û wezîr û cindiyan
Serxweş û mest û tebkîyan, derd e ji macerayê zulf

Şêx û murîd û salikan, şah û feqîr û malîkan
çust û çeleng û çapukan, dil kete bendê payê zulf

Ef'a û mar û ejder e, misk û zibad û enber e
Nefxeyê rûhperwer e, rayîheyê hewayê zulf

Bê mey û bê dewayekî, bê def û çeng û nayekî
Dîn diketin melayekî cezbeyê dilrubayê zulf

Mîr û mela û mahiran, çendî belîx [û] şairan
Xanî û hinde haziran, dade ji dest dewayê zulf

Ey derîxa mame تنها ez ji şemsê xawerê

Ey derîxa mame تنها ez ji şemsê xawerê
Xan û man têk bûne zulmet paşî wê dêm xawerê
Paşî lêvêd wê venaxwim mutleq ava kewserê
Bêqerar im şîbhê zîbeq bê ewê sîmenberê
Ger bizanim ez di heşrê dê nebînîm dîlberê
Cennetê ez çî bikim ez pê wer bikim xagusterê

Sed mixabin çû ji ba min ew hebîba çav belek
Ah û fîxanim şev û rojan diçin hetta felek
Wê ji feryadê di min aciz bûyîn îns û melek
Mam di qeyda dax û derdan paşî wan zulfê helek
Ger bizanim ez di heşrê dê nebînîm dîlberê
Cennetê pê çî bikem ez pê werbikim xagusterê

Hîcreta yarê bihar tim şîbhê finda şû'ledar
Ketme halê îhtîraqê ji îftîraqê bûme nar
Ez wucûdê bê wucûd im sotî têk da bû xubar
Min nevê dinya bi carek paşî wan çavêt xumar
Ger bizanim ez di heşrê de nebînîm dîlberê
Cennetê ez çî bikem ez pê werbikim xagusterê

Ger di hîna ez wefa bim bête ser min Ezraîl
Mujdeya Xuldê di wê gavê bidet min Cebraîl
Xidir ferxê pê ji min ra bit di wê rê da delîl
Dê bibêjim: ^aMin nevêtin Xuld û Kewser, Selsebîl.
Ger bizanim ez di heşrê dê nebînîm dîlberê
Cennetê ez çî bikem ez pê werbikim xagusterê

Çerxê kec reftare û ew bala ku ez heyran kirim
Serfîraz bûm ez welêkin zêde sergerdan kirim
Bê dil û bê eqil û bê huş û bê îz'an kirim
Paş ku wê bêmurwetê ev renge ez talan kirim
Ger bizanim ez di heşrê dê nebînîm dîlberê
Cennetê ez çî bikem ez pê werbikim xagusterê

Zînhar ey dostan! Weqtê bikim ez hîcretê
Van du misraan kîtabet kin li berg? Kaxetê
Da di dest min da sened bîtin di beyta hesretê
'Erzî hala min ev mezmûn di hîna hezretê
Ger bizanim ez di heşrê dê nebînîm dîlberê
Cennetê ez çî bikem ez pê werbikim xagusterê

Xanîya ev herzegoyî w xeta û nasewab
çend ji te sadir bibin ey bêedeb ey malxerab
Ev qezaya Barî ye razî bibe ey bêhîcab
Belkû bêtî mucibê narî ji bo te ev cewab
Ger bizanim ez di heşrê da nebînîm dîlberê
Cennetê ez çî bikem ez pê werbikim xagusterê

Ey wahidê penahan ku ji zatê te ne peyda

Ey wahidê penahan ku ji zatê te ne peyda
Ev kewn û erz û sema, kumbeda xudra
Erwah û uqûl û infus û e'raz û cewahir
Halên di musewwer ne muhel û ne heyula
Lewh û qelem û kursî yû erş û encum û eflak
Hem agir û ax, av û hewa cumle eşya
Sed qafîle mewcûd piyayî û mutewettur
Her lehze ji sehayê edem tîn bi temenna
Hin neqdê fenayê diguhêrin bi beqayê
Hin neqdê wucûda xwe dîkin bêbedel efna
Her yek bi wucûda xwe wucûda te dixwazit
Bîl cumle xerîdarê cemala te ne heqqa
Lew şubhetê pîra bulhewes talibê Yûsuf
Dor hatiye Xanî gulxarî di dest da
Ew jî bi metaê xwe qumaşê te dixwazît
(Subhaneke len teyes mîn ruhîke `ebden)
Ahmed ji senaya te nedaket qet çu wesfan
(Me'ecznî hemdek inne Ahmede hemda)

Ji le'lê di yarê emin mey vexwara

Ji le'lê di yarê emin mey vexwara
Bi dil min dibexşî Bedexşan û Buxara

Mudamî di destê xeman da zebûn im
Mudamî dixwim mey bikim da ez mûdara

Dema ku kirime uzra ewî gul'îzarê
Dibin bê tekelluf dilê min `uzara

Hinarin ji bo min der axûşê perwer
Hinarin di taze hebîba dîlara

Ne yara te îro nezer da te Xanî
Neyaran nema ne rahet ne yara.

Mi dî neqşek ji neqşê neqşibendan

Mi dî neqşek ji neqşê neqşibendan
Vebû bendê di min yek yek ji bendan

Guşada dil ji bo min ra muyesser
Nebû bê suhbeta sûret lewendan

Ji ahûyan me yahû xwestî emma
Dilê min ma di nêv mişkên kemendan

Ez îro serxweş im wellah waiz
Li min zayî' meke wan we'z û pendan

Li min kurt bû riya ke'ba wîsalê
Ji şiklê qameta bala bilindan

Min sed hêvî heye dîsa ji seyyad
Mi aza ke ji qufl û qeyd û bendan

Kuşada dil dibû ma ra muyesser
Dilê min ma digel mişkê kemendan

Kesê giryan bîtin pêlek bi işqê
Dibîtin 'aqîbet elbette xendan

Dilê Xanî eger çî bû sincexane
Şukur qet kesî nego ^aXanî bi çendan?

Seydê çingala serê zulfa şeha şehbaz im ez

Seydê çingala serê zulfa şeha şehbaz im ez
Mestê cama işweya şehnazî nazik naz im ez

Remz û î'cazê di xûban bê îbadet seh dikim
Murşîdê kamil ez im îrohe sahib raz im ez

Beydeya ez tê `ebes bû aşîyana min qefes
Gerçî dil pir hewes bû bê per û perwaz im ez

Vê heyata îbretê çî bikem beqa nînin ji bo
Lew şehîdê xemzeya wê dîlbera ten naz im ez

Derdmendek min divêtin hemnefes bit Xanîya
Ku me hemdestek hebîtin sazê xweş awaz im ez.

Ez çûme derê meykedeê sibheyek zû

Ez çûme derê meykedeê sibheyek zû,
min dîtî yeke esmer
Qamet bi mîslê dareî şîmşadê, du gêsû
manendê du ejder
Mahê mutereqqîb meykedeê û mezherê î'caz
carek bi du sed naz
Halê me tefehhus bike bêje ku "feqîro
ez bo te me xemxwar"
Çin çin dimeşin bisk-i li ser gulşenê ruxsar
manendê du şehmar
Geh geh dixuşin zulf-i li ser qewsê du ebrû
manendê du şehper
Min gote ^adi weqtê seherê ew çî te da min
ey serwîqeda min?

Go ʾama tu nizanî çî ye min da te feqîro?
E'teytûke Kewser! '
Heta wekî lewhê sedef û xameê yaqût
nezerêk bi Lahût
Min seyr kirîn sîdreten û tûba qed û dil çû
nînin çu beraber
Hingî melek û hor û perî bêne temaşa
haşa summe haşa
Kengê dibin ew laiqê nezarreê ebrû!
Ey dil, meke bawer
Yar? ji derê meykedeê min meke bêpar
ey seyyidê muxtar
Saqî ku tu yî eşhedû billahî di îro
Xanî bûye meyxwer

Dilo carek xwe hişyar ke

Dilo carek xwe hişyar ke
Hilo da çin bi seyranê
Bi carek bes xwe bêpar ke
Were seyra gulîstanê

Gulîstana bi sorgul tê
Semen nîsrîn û sunbul tê
Hezar-bilbil bi xulxul tê
Di hîva mahê nîsanê

Di fesla çardehê Nîsan
me dîbû dîlberek dîsan
Di dil meşe'l çira îsan
Me can da şubhê perwanê

Me dil da dîlberek sade
letîf û şêx û begzade
ji qeydan kir'me azade
nihanî bir'me dîwanê

Nihanî xelwetek da min
Ji le'lan şerbetek da min
Bi weslê suhbetek da min
Kirim bende di fermanê

Di fermanê ku hazir bit
Ê naxwaze munafiq bit
Divê her dem muwafiq bit
wekî Şêxê di Sen `anê

Wekî şêxê di hazir bit
Li fermanê ku nazir bit
bi emrê dostê kafir bit
bisojit suhfê Qur'anê

Disojim suhfê mektûbê
Bi emrê yar û mehbûbê
Dema dil dim bi metlûbê
Didim ez dîn û îmanê

Eger dîlber mecazî bit
Ji rengê lebsê xazî bit
bila sofî nerazî bit
Bimînîew di hîrmanê

Binê, sofî qewî dîn e
Wekî xeffaşê miskîn e
Li nik wî roj, çu reng nîne
Xwe nebîne ji emyanê

Dilê wî kor e e'ma ye
Ji weslê dûr-i da maye
Li ber wî derge dadaye
Nehîşte bête dîwanê

Di dîwana ku qerqef tê
Di nêv bezma ney û def tê
Melaîk sed hezar sef tê
Ez im ê heta meydanê

Ez im serxweş li wê camê
Ez im sewda di nêv amê
Ez im enqa ketim damê
Bi zulfa ser xalan dane

Bi zulfa hate ser xalan
Binefşa tîtek û alan
Dil û canê me ebdalan
Dibir dîsa bi talanê

Di talana ku serxweş çûn
Hezar genc û we gewher çûn
Dilê sed pare, ker ker çûn
Tu Xanî bes ke efxanê

Fate umrî fî hewake ya hebîbî kulle hal

Fate umrî fî hewake ya hebîbî kulle hal
Ah û nalem hem demem şud der fîreqet mah û sal
Ger benim qanim dîlersen çoqdan olmuşdur helal
Dîn û ebter bûm ji îşqê, min nema aql û kemal

Ente fikrî fî fuadî, ente rûhî fî cesed
Leşkerê xemhayê to mulkê dilem wêranî kerd
Dade geldim îşq elinden îsterim senden meded
Wan Têtaran birne yaxme aql û dîn û milk û mal

Tale hemmî zade xemmî şae sirrî fîl mela
Teşneê camî wîsalemin çun şehîdî Kerbela
Yoqsa sen dîwane oldun, nîce halin ey dîla
Yan ji nû ve îşweyek da min hebîba çavxezal

Bittûhicranen hebîbî leştî minnî alîmen
Her dem ez derdê firaqet, xafilî ez helî men
Can û dilden arz-i qildim halimî canane ben
Erzihala min tu xafil, qet napirsî erzê hal

Hel-lena min nî'metî weslil-hebîbî minnesîb?
Ufîtadem ber deret, bîçare, sergerdan, xerîb
Derdimiz çoq, lêkî senden ona yok hiç bir tebîb
Ey tebîbê min, dewaê derdê Xanî her wîsal

Ez çûme baxê sorgulan

Ez çûme baxê sorgulan
Weqtê sehergahê bi xef
Min dî sedaya bilbilan
Dagirtibû her çar teref

Sewta hezar û qumriyan
Dengê ribbab û muxniyan
Teşbîhê bezma bengiyan
Hevdeng bûne çeng û def

Manendê mest û serxweşan
Ez çûme bezma mehweşan
Ebrûkevan û çavreşan
Cerg û dilê min kir hedef

Peykan û cerg û dil perî,
Ten bûye sindoqa berî
Sindoq ji husnê ey perî
Hêja li min bû kerb û gef

Hêja li min bû kerb û kîn
Zahir xezeb, batin kenîn
Lê xemzeyek da min nehîn
Aqlê me dîsan kir telef

Dîsa hebîba çavbelek
Îhsan digel min bû gellek
Lewra digel zulfên helek
Alûz me tînin qîşt û lef

Şetrî û qışt û zulf û xal
Hem'yan li ser ruxsarê al
Vêkra hebûn ceng û cîdal
lêk aliyan bûn sef bi sef

Sef sef me dî vêk ra bi ceng
Hindek Hebeş, hindek Fireng
Têk rabirandin wek xedeng
Vêk ra hebûn wan laf û lef

Têkrar hebûn dawa û şer
Der bûn li min tîpa Teter
Vêkra kirin qelb û ceger
Vêhtin ji dil xwîna bikef

Rêhtin gellek xwîna dilan
Şehmarê zulfa ser milan
Bêrehm û mestê qatilan
Meyxwerê fîncana sedef

Wan meyxuran ebter kirim
Bêqût û bêenter kirim
Welleh ji dil ker ker kirim
Xanî bes e ah û esef

Neqqaşê ezel roja serlewheê rengîn da

Neqqaşê ezel roja serlewheê rengîn da
Pergarî ji destan bû, sersefhê tezyîn da

Tezhîb û zerefşan da serlewhê kitêba îşq
Resma ezelî kêşa, neqşê xwe nû anîn da

Dîbace ku însa kir, fîhrîste ku îmla kir
Cildek ji enasir bit, nefxek bi sifalîn da

Etfal û melek hatin, westane di bustanî
^aLa ilme lena ' gotin, ebced bi xwe telqîn da

Wan saderûxan, meşqê îşqê ku temenna kir
Xettatî ji husnîxett sermeşqekî zêrîn da

Ez çûme derê dêrê min dît ku Rûhullah
Têk da di mussewer bûn, hetta vinnîhalîn da

Wan cumle ^aen'el-Heq' got, min ^aWahidê Mutleq' got
Saqî bi xwe ez girtim camek meyê noşîn da

Min noşî û serxweş bûm, fîlhal-i muşewweş bûm
Ez çar û neh û şeş bûm, min tekya bi balîn da

Şahid bibî, ey Xanî, mehbûbê perestar im
^aHa' nuqte li bin danî, lew mame di nefrîn da

Ma secde tenê min bir ber sûretê mehbûban
Îblîsî nebîr secde, lew maye di nefrîn da

Herçî ku me bîr pê kir hingî min nezer lê kir
Seyrek min li Leylê kir lewra min dil û dîn da

Min dî hîveke pertewsa ye di me zahir da
Mimkin hemî pertew da em mane di temkîn da

Ew bû ku Zuleyxayê wê dîtî di Yûsuf da
Mecnûnî di Leylayê, Ferhadî di Şêrîn da

Mîsbahê ebed min dî îro ve di qendîlê
Genca ezêlî bû ew, min dî di gil û tîn da

Cana j'cemala te wan dî der sûretê xûban
Şeyx û welî û sofî der zîkrê xwe ahîn da

Mefrûrî bî ger sofî, mebe munkirê xûban
Ger dê çi tessewur kî sirra ku di dewrîn da?

Şahid tu ey zahidê mehbûbperest im ez
Bê şahidî hemî nabim şeyxê me ev ayîn da

Canê ji te ey Xanî çana ku bixwazitin
"H" a nuqte li bin danî, fîlhalî di mizgîn da

Min dî şeva cum'eê esmerek, ez bûm xulam

Min dî şeva cum'eê esmerek, ez bûm xulam
Çûm tewafa rê û laman, dîlbera şîrînhudam
Şewq û nûra xet û xalan, dil muferreh bû tamam
Esmarê min dîlberê min li te bin y,z bîn selam

Sed selam û selawatê Padîşahê qudretê
Ew bibarin her mudamet bejn û bala qametê
Bê hebîba xwe me nevê qet duxûla cennetê
Esmerê min, dîlberê min, li te bin y,z bîn selam

Ez feqîrek bênesîb im, nûrê Zatê Zulcelal
Herdu ebruyê hîlal in li cebînê bûne xal
Ez merîzek bêdewa me, hatime nik erzê hal
Esmerê min, dîlberê min , l te bin y,z bîn selam

Leb eqîq û durr û mercan, ew ji eslê madenê
Qemer û şemsêd di burcan, rohaniya wan da tenê
Sen'et û karê Xwedê ne, xal û nîşan ketinê
Esmerê min dîlberê min, li te bin y , z bîn salam

Ey dilo rabe xwe pêk bîne, mecala bêt buhar
Bax û bostanê me xweş bû nêrgiza mestî xumar
Gul gul û çiçek û alal bi xwe bûne çar bi çar
Esmerê min dîlberê min, li te bin y , z bîn salam

Gul gul û çiçek û alal, ew ji rengê te geş in
Sinbil û rihan û sorgul, ew ji bêhna te xweş in
Misk û enber û bixûr e, em ji bêhnan serxweş in
Esmerê min dîlberê min, li te bin y , z bîn salam

Sed salam û selewatê Padîşahê abidan
Ew bibarin her mudamet li Medîna Ehmedan
Rewzaya sîma mubarek hem li ser wan merqedan
Esmerê min dîlberê min, li te bin y , z bîn salam

Bi zerzeng û hezar îşwe û meş hat

Bi zerzeng û hezar îşwe û meş hat
Kirim îhya li reqîban ku nexweş hat

Sunbul kemilandin gul û lale xemilandin
Reyhan şitilandin li rûxan taze binefş hat

Der venebû qet nedida bextê kuşadek
Ru da me şukur kabê taliê me duşêş hat

Peyda Firengan û Nîl û hatine Rûmî
Şukur [nehate] ji Ereb hem ji Hebeş hat

Reş tox xwe nubare meger goşê di xwar in
Tîra ku şeh date hedef girt û bi kêş hat

Yan hat û bi nîva dil ket û qet venewesta
Lewra ji ber qewsê me di zêde bi weş hat

Xanî bes e bêar çira zêde salan
Îsale ji xwe tali> û bext ne bi reş hat

Dîsan dilê şeyda ji nû bê îxtiyarî perwaz kir

Dîsan dilê şeyda ji nû bê îxtiyarî perwaz kir
Seydek diye û berdaye du mil û firra şehbaz kir

Meyla wî mehza hîkmet e, seyda wî enqa sîret e
Teyrê wî bala hîmmet e lewra teleb evraz kir

Enqa bi dest kes nakevit damek divê ew dakevit
Nabit ku xafil rakevit, ê qesda seyda baz kir

Seyadiya min bû ebes, daim li min teng bû qefes
Rahet nebûm ez yek nefes, min lew efxan saz kir

[Saz û] semaya suhbetê, govend û çerxa dawetê
[Fikrîme] şikl û qametê, bîr têye min bi awaz kir

[Şiklê] mecazî çend dike, seyda heqîqî wer dike
Teyxûnê qeydan lê veke biherî me behr endaz kir

Nêçîr dibê teyxûn bitin, çenge lipêş perxûn bitin
Şunqar nedî mecnûn bîtin, iskûv ji çavan baz kir

Şinqarê çav teyxûn e dil, berdane du çavêt bi kil
Xanî ewan gêrra xecel, lewra mecaz axaz kir

Hêdî li îbrîşim bide ey mutrubê demsaz

Hêdî li îbrîşim bide ey mutrubê demsaz
Sed dil bo vîn beste her yek bi dused naz

Ey badê saba pirr mehejin turrê dildar
Uşşaq binalîne ji merxule û şehnaz

Saqî bigerîn badeê engûr bi tenbûr
Cana bide min bûseyekê her we bi dilxwaz

Rûha min û sirra di rexê yar bi yek ra
Roja ezêlî bûne bi dil hemdem û hemraz

Xelaqî teedded bi me zahir kire î'caz
Xanî te xelet zaniye ew her ji xwe yek bûn

Îro li textê dîlberê ya Reb çî şêrîn esmer e

Îro li textê dîlberê ya Reb çî şêrîn esmer e
Jê nabitin min dîlberê er dîlberê ya dîlberê

Dil goriya canan e ev, dîn bû û hem îman e ev
Hem îhsan e ev, hem law û hem gerdenzer e

Kakul ji ber tacê bi zer ta ta wekî pir têtê der
Sereskerê tîpa Teter, serdar e yane serwer e

Zulf in gelo pir pêç û xem, ya sunbula baxê Îrem
Zincîreya ser ta qedem reşemar e yane ejder e

Ya Reb hebîba reng feleq ewrê teteq dagirt şefeq
Ya belkî nedrik ya wereq ya qîşt e yan çenber e

Ew turr e yan gêsû ne ew, Zengî ne yan Hindû ne ev
Şitrî ne ya şîhbû ne ew, ya tûxê Şahê Sencer e

Ebrû ne ya cotek hîlal, Hindû ne ya nîşan û xal
Gêsû ne ya hezret Bîlal meşxûlê Ellah ekber e

Çav in gelo ya serxweş in, ya kafir in ya dilreş in
Bîmar in ew ya nexweş î n ya nêgiz û yan enber e

Ruxsar e ya Reb ya qemer, guftar e ya Reb ya guher
Ew qend e ya Reb ya xeber, ew şehd e yane şekir e

Ew rû ne yan gulberkê al, alal e yan dêma bi xal
Qendîla nûra Zulcelal mîr'at e yane mezher e

Dêm şûşe nûra heq di nav, dev xonçeya şêrîn gulav
Rûx sorgula rengîn xunav xal mişk e nîşan enber e

Ya Reb kitêba husnê yar, haşî ne yan xettê xubar
Yan ka'be hacî çarkenar, wan qesd hecul ekber e

Lêv in gelo yaqûtê can, yaqût e yan eqîqê Rewan
Yan qutiya dirca durran ya hewzava kewser e

Ya Reb xetê reyhanî ye, sersûrê Qur'anî ye
Yan xatema sultanî ye, mîr'at e e yan menzer e

Xal in gelo yan qelef in ew ariz in yan sorgul in
Em aşiq in yan bulbul in zikrê me werda ehmer e

Ew gerdena şubhê şemal, serçeşmeya ava zelal
Qarûreya xemra helal, yan şîşe ye yan şekir e

Ya Reb qeda zîba ye ev, yan ka'beya ulya ye ev
Yan Mescîdul Eqsa ye ev yan sidr e yane serwer e

Ya Reb dilê dîwane ye yan alimê ferzane ye
Yan bulbulê wêrane ye yan ûd e yan mecmer e

Ew Xaniyê dildade ye meşreb ji rengê bade ye
Derdê wî yarek sade ye lew her zeîf û rengzer e.

Ey dilê qelb nahejî yek ser mû ji tayê zulf

Ey dilê qelb nahejî yek ser mû ji tayê zulf
Ger nehejî tu pêlekê şubhetê min li bayê zulf

Xûn û dil û ceger dixun nafefiroşî her seher
Badê seba ku têk bidet sunbulê mişksayê zulf

Xonçê tenik hewsele dil ji rikan bikir dibit
Subhegahan ku seh dikit li xilxeê hewayê zulf

Meşqê dikin dêmkîtêban ruyê nîgar e husnê xet
Hinde hezarî tîfl, dil hatiye ber melayê zulf

Aşîqê bê ciger meger sebir ji can û dil diket
Manîîê li gencê meqsed e heybeta ejdehayî zulf

Talibê nûra xeyb im ez, mame di qeyd û zulmetê
Hêvî Xweda û himmeta hazirê ewliyayê zulf

Behr e cemala yar eger keştî tê seyr ger bikit
Destê min û te'elluq da min ta Xudayî zulf

Taliê bext ger meded dewlet seramedê me dî
Dil ku xwe daye ber siha çeng û perê hewaye zulf

Xanî jar û bê newa lê dicivin wiha sîtem cefa
Lew derçû ji dergeha sebr û seha newayê zulf

Durdane ji dev da me dibarin dem û satan

Durdane ji dev da me dibarin dem û satan
Kes nîne bibit wan bigerîn di welatan

Sewdakirrê eşqê biriyar cumle dirêtin
Quta' û sealik û zemanê fitratan

Qet ku her yek cewherek nîne buha ket
Bazara cihanê mane bi wan turkmen û talan

Ebdê zeheb in hinde ku hin abidê fidde
Aşiqê derya meyê ne, di îd û erefatan

Meîşûq cemedat û aşiq bi xwe heywan
Însan biryan e ez çi xeyrê dem ji nebatan

Kuffarî bi dem daye hesarî me û xundkar
Hêja li şikarî digirîtin li felatan

Îslam li cengê tu mebê bo çi zebûn e
Lew ra ku kerem nîne li hematan û kematan

Rû daye îmarat û milûkane bi îsraf
Mîrî pisiyan nadine xelqê xwe xelatan

Mîrê di Mehmedan xwe dubendî ne û xayîn
Îsayî ne, li Mûsayî dixûnin selewatan

Xelqê Hekkarî we dibîtin ku ji bo Şah
Hîna seferan ew dişehînin edewatan

Mîrêmîran wê dimirîtin ji feqîrî
Şêrwan û Muks bûyine muhtacê zekatan

Ya Reb di vê esrê biparêz Qizilbaş
Tuxyan û xurûcî nekin ew bêne welatan

Kî dê li vê Serhedê ji pêş wan veweste
Kes nîne ku têr nanî bidete van pênce xuzatan

Ya Reb bi duayê nebî û weliyan kî
Bi Încîl û Zebûr û Furqan û Tewratan

Ya Reb bi Mekkê kî Medîne bi tewwaf
Ya Reb bi heqê se'y û tewafa Erefatan

Ya Reb bi lewh û qelem û kursî û erşan
Ya Reb bi milk û melekût û semawatan

Ya Reb bi tewhîd û bi tesbîh û bi zikran
Ya Reb bi dua û selat selewatan

çende rîcalan her bişehîne tu ji xeybê
Îsalê sifrekêş bide xelqê xilûwatan

Xundkarî li kufarî muzeffer bike dîsan
Da Şah ji tirsan li emir det selewatan

Pamal zelalî nebîtin hewzeê Îslam
Qet layiq e ey xaliqê nûr û zulûmatan

Naqûs û selîbê di Frengan çî rewa ye ew bân
Bigirin cumle cihê bang û selewatan

Murted bibin ew cumle bimînin di grîftar
Terka me biden ew biperestin bit û latan

Ew çende tefasîr mesahîf bi telef bin
Hurmet çu nema ayat û hurûf û kelîmatan

Hindî ku dikit Xaniyê bêçare gunahan
Ya Reb tu bedel wan binivîse hesenatan.

Kanî Mehemed Beg gelo kan padîşahê Serhedan

Kanî Mehemed Beg gelo kan padîşahê Serhedan
Îro ji dil bigrîn de lo kan padîşahê Serhedan

Îro bibînin îbretê axa û xelqê Hişetê
Kanî xudanê xîretê kan padîşahê Serhedan

Mîrê di nêv mîran bi nav eşheb siwarê rimzirav
Bala bilindê pir belav kan padîşahê Serhedan

Kê dî we reng zatek şerîf erkan û ezmanek letîf
Alem di dest wî bû zeîf kan padîşahê Serhedan

Koma di mil bû sî hezar sed mîrekan vêkra ducar
Jêkrakirin ker û tar û mar [kan padîşahê Serhedan]

Senceq ji ser Qersê birî Bedlîsiyan Wan jêkirî
Xanî di mil kiribû çirî kan padîşahê Serhedan

Kanî ezîzê mîriyan, kanî edûwê Waniyan
Kan hevrikê Mehmûdiyan kan padîşahê Serhedan

Kanî emîrê namîdar, Serhednişînê Xundkar
Paşan ji bo pêşkêş hinar kan padîşahê Serhedan

Kanî emîrê zûfunûn kan aqilê tebîet cinûn
Alem li ber wî bû zebûn kan padîşahê Serhedan

Di ilmê xwe ew ellame bû, Behramê gulgûn came bû
Qîtalê pir hingame bû kan padîşahê Serhedan

çend mîr û hakim rakirin, çand xan û sultan dakirin
Kom û heşîm berba kirin kan padîşahê Serhedan

Ew hakimê pirr nav û deng hemtebîetê Têmûrê Leng
De'wa dikir "biçime Fireng" kan padîşahê Serhedan

Pêla ku wî dîwan digirt, xelqê edeb erkan digirt
Heybet ji wan dîwan digirt kan padîşahê Serhedan

Weqtê bi ser hespê diket şes caniban rev pê diket
Heybet bi ser xelqê diket kan padîşahê Serhedan

Daîm edalet pîşe bû xayet deqîq endîşe bû
Nazik tebîet şîşe bû kan padîşahê Serhedan

Dîwan û edl û dadgîr îz'anpirr rewşen demîr
Hetta xoşîn nakin ji bîr, kan padîşahê Serhedan

Dîwan û eywan şaneşîn ew sedr û hewzêd nazenîn
Man şubhê Fîrdewsa berbîn kan padîşahê Serhedan

Ferşê di dîba û herîr îstebreqên wî bê nezîr
Bêixtiyar mayîn ji mîr kan padîşahê Serhedan

Ev xaliyê ermûş û qez wernagirî kes şubhê xez
Xalî bûyin meydan û rez kan padîşahê Serhedan

Rez bû mîsala cinnetê eywan ji sen'a qudretê
Kes nîne têkit suhbetê kan padîşahê Serhedan

Elmas û leîl û gewheran, tomar û tac û binperan
Hed nîne bêxme defteran kan padîşahê Serhedan

Sed me'ne ku hespê bedew, safî hudûd zêrên celew
Kes nîne wan raket ji xew kan padîşahê Serhedan

Ew şehnişîn û hewzê av nêçîrgehêd pîrr seyd û rav
Nabit bibêjim ez bi nav kan padîşahê Serhedan

Şahîngehê gerdenfîraz aza kirin teyxûn û qaz
Terxan kirin teyhûn û baz kan padîşahê Serhedan

Mîrê me wê nabit siwar têr bûye ew naçit şîkar
Teyxûn û terlan man li xwar kan padîşahê Serhedan

Serdariya koma gellek nakit siwarê çavbelek
çavêt sipî bûn ey felek kan padîşahê Serhedan

Taq û rewaq û menzeran koşk û kelat û xeyberan
Wan cumle nîşan Heyderan kan padîşahê Serhedan

Ew cumle wî îcad kirin her çend qewî bunyad kirin
çerxa hejand berba kirin kan padîşahê Serhedan

Xewahê kelata bi zefer dijmin ji ber wî bê mefer
Wê çûye nîva ax û ber kan padîşahê Serhedan

Dinya diborîtî bi dor umrê ezîz nadin bi zor
Dewlet dibên naçîte gorr kan padîşahê Serhedan

Ya Reb hebît ocax qedîm xemê di wî xweşbîn emîm
Xusûsen ew durra yetîm, kan padîşahê Serhedan

Durdaneê gewher sedef ew ma ji wî neslê xelef
Ya Reb nekî wan zû telef kan padîşahê Serhedan

Xelqê xudanê dewletê wê çûye mala zulmetê
Bo ra bixûnin rehmetê kan padîşahê Serhedan

Xanî tu jî destan hilîn her çend ku zêde dîkulîn
Îro bo mîr saîl î, kan padîşahê Serhedan

Îşweyek da me seherê periya horî sirişt

Îşweyek da me seherê periya horî sirişt
Şeveqa birqî cemala dil û can soht û birişt

Min nezanî ku melek yan ne beşer bû
Yedê beyda wekû Mûsayî li qetlê vedimişt

Aşiqan bi temennayê şehadet can bire pêş
Ellah Ellah çi xerezdar e ku yek ferd nekuşt

Muhebetullah cemala me fikir çîne tewwaf
Xeyberî hatîne min xal û xet û çenber û qîşt

Îsmê esma> me ji ber kir û di mebistan sifet
Talibê zatî me lew min semirand baxê buhuşt

Îsmê kamil ez im bûyime mescûdê melek
Muddeî ku nebîtin secde bi minha serî xîşt

Xanîya dê hebîtin bêhuneran laf û guzaf
Aferîn bo te ku ev şêwe ji bo kesê te nehişt

Ji derdê îşqê bedhal im eceb ber bûye min narek

Ji derdê îşqê bedhal im eceb ber bûye min narek
Were canan bibîn halim ne min dil ma ne dildarek

Ne dildar û ne min dil man ne alal û ne sorgul man
Ne reyhan û ne sunbul man di dil da min xalî xarek

Di dil da min xalî peykan were ser min bike îhsan
Li kûrahî reqîbê min bibîn xoş bû birîndarek

Vede destan hebîba min bike derman tebîba min
Birîna min bike derman bi destê mûbarek

Birîndaran birîn xweş bûn reqîban her du rûreş bûn
Di baxê husnê gula geş bûn nekêşit bulbul azarek

Seher bulbul bi hawar e di dil da ew birîndar e
Gelo nalîn ji bo ar e ne gul man ne gulnarek

Nekêşit bulbul azarê li rexma muh(e)beta xarê
Li fesla mahê azarê nemînit qet li dil yarek

Li dil barê xeman yar e ne nîsan û ne azar e
Her we zanî bi hawar e di destî maye guftarek

Dila qet nîne mehbûbek ji te cuz'ek nebit lalî
Dila qet nîne mehbûbek ji te cuz'ek nebit lalî

Dilara mane meczûbek heye sirra te jê xalî

Eger sirra di qelban e eger nûra di wechan e
Bi min yek reng û yeksan e digel bi yek bûn li wî alî

Ji xeybê ew bi yek hatin hemî cot in ne tek hatin
Wekî çavêd belek hatin bi hev ket şahî yû talî

Eger husn e eger nûr e eger nêzîk eger dûr e
Birîna aşiqan kûr e ji sertîra Kurê Zalî

Ji sertîran mucewher bû çî awir bû çî xencer bû
Ji bo min ra muqedder bû dema pevkirine selsalî

Wekî selsal fexxar im, tijî nûr im tijî nar im
Di batin şubhê xundkar im, bi zahir ketime vî şalî

Gellek etles gellek dîba, gellek dîlber gellek zîba
Gellek sîm û gellek şîba me havêtin bi gernalî

Bi gernalî me havêtin hemî yek yek hilavêtin
Gelo kî bit ku navêtin hebîbeka çarde salî

Meger her min divê dîlber du sed ilman biket ezber
Ji xilxalan dibit ebter mela meqsûdê xilxalî

Mela meqsûdî min xalî ne mulk im menzîl û mal e
Ne ilmê qal e ew hale me hasil kir bi ebdalî

Me hasil kir bi xizanî bi muştaqî û heyranî
Wekî genca di wêranî me peyda kir bi remalî

Bi remalî me peyda kir dilê xemgîn me pê şa kir
Neqil xed me aza kir wekî pîra du sed salî

Di dest delalê da min dî rexê kaxezê Semerqendî
Xetê Kûfî nuqtê Hindî kitêba husnê eşkalî

Kitêba husnê dîlber bû, xetê ullahûekber bû
Melayî ew ji ezber bû, li textê dil dibit walî

Li textê qelbî sultan e, dilê wî ersê Rehman e
Wekî Xanî ne nadan e dizanî ew bi ehwalî

Ji ehwalî xeberdar e bi sûret şiklê dildar e
Di batin eynê dîdar e teala sanehul alî

Şîweê işwe û nazêd ku dildar dikin

Şîweê işwe û nazêd ku dildar dikin
Aşiqan bo çi gelo hinde qeder har dikin

Gul digel bulbulê xweş teb'e û xendan e welê
Bêwefayî û cefaya ku dikin xar dikin

Hûn mekin lewme ji sahib kereman çendîn û
Ku çiranê em û ew bê zere û bê zar dikin

Wan divê hemî kes zêde ji wan razî bin
Li rozê tebasê hindekan sar dikin

Dîlberan ger neviya aşiq û şeyda pîrr bin
Bo çîra zînnet û xeml li xwe ew bar dîkin

Rûhî aşiq rûyê me'sûq bi ser mutehid in
Mute'edded erd cewher înkârî dîkin

Îzzet û rûmmet û dan cumle ji bal ya xweyî ne
Da bizanî tu ku ne şah û ne xundkar dîkin

Wacib û lazim e daîm li me ketma emelê
Arif û aqil û dana ji xwe înkâr dîkin

Ne wekî Xanîyê nadan negihîştîyê avê
Batin her dîn ya di dil îzhar dîkin

Ey gulên perwerdeê gulzarê terawet

Ey gulên perwerdeê gulzarê terawet
Wê serwîqedên sebzeê bustanê terawet
Wechin bekadur mînber û mîhrabî îbadet
Zulfun xemî serhelqeî zebnnar hîdayet
Îsanî degildir bû tesewwur bû şerafet

Peh peh bû ne şekil û ne şemail ne qiyafet
Gulzarê Îremdur cennetî husnî cemalîn
Cennet baxîdir aşiqî bustanî wîsalin
Sewdazede melalî butun fikrîyle xeyalîn
Enfusê mesîha gîbîdîr feyzî mealîn

Aşîfteê te>wîz cunûndur xet û xeyalîn
Peh peh bû ne şekil û ne şemail ne qiyafet
Hîcran île can û dil derd û beladur
Xakî qodeman gözlerîn mekhelê celadur
Lutf eyle ezîzim başun îçun bû ne înadur

Sayin başime sal beka zelîl humadur
Bîllah yuzun ayîneê nûrê Xudadur
Peh peh bû ne şekil û ne şemail ne qiyafet
Ey xemzesî qanlî tokçî leblerî xunxar
Rî kibir kî merdim yeqçî gözlerî xumar

Rahm eyle eya padîşahim kîm bu dilzar
Çahî Zeqenînde nîcedîr öyle girîftar
Husnun kör delî can û dil eyledîm îse
Peh peh bû ne şekil û ne şemail û ne qiyafet

Di vê xebatê de armanc ne lêkolîneke zanistîye, bêhtir bi armanca ku ev helbest ji ber windabûne rizgarbibin hatine komkirin û weşandin. Wek tê zanîn ku helbestên Xanî wek dîwan tu carî nehatine berhevkirin. Ev helbestên di destên me de piştî Xanî bi gelek salan ji nû ve hatine dîtîn û komkirin. Çêdibe ku hin ji van helbestan ne yê Xanî jî bin. Lê ji bo ku pelgeyên nivîskî di destên me de nîn in û heta dijberîya xwedîtiya van helbestan werê diyarkirin, em van helbestan wek ê Xanî dihesibenin. Ev helbest ji destnivîsên zanayên medreseyan ê ku di hin berhemên xwe de li ser navê Xanî nivîsandine pêkhatîye. Heta ji destê me hat me çewtîyên wan rastkirin. Hevîdarim ev xebat ji ehlê himmetê re bibê sedema rojên xweş û azad.

